

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gy. A. ügyvéd (cím) által képviselt dr. L. P. (cím) I. rendű, dr. L. P. G. (cím) II. rendű, valamint dr. L. P.-né (cím) III. rendű felpereseknek - az O.V. Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző dr. O. V. S. ügyvéd) által képviselt Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) alperes ellen kártérítés iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. március 7. napján meghozott *ügy* szám alatti ítélete ellen az alperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint az I-II-III. rendű felperesek részéről Pf.2. sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támasztott részét nem érinti.

Fellebbezett rendelkezését helybenhagyja azzal, hogy az alperes az I. rendű felperesnek összeg1 (ö1) forintot és ebből összeg2 (ö2) forint után 2007. március 14-től a kifizetésig járó, az elsőfokú ítéletben írt kamatait, a II. rendű felperesnek összeg3 (ö3) forintot és ebből összeg4 (ö4) forint után 2007. március 14-től a kifizetésig járó, az elsőfokú ítéletben írt kamatait, a III. rendű felperesnek összeg5 (ö5) forintot és ebből összeg6 (ö6) forint után 2007. március 14-től a kifizetésig járó, az elsőfokú ítéletben írt kamatait köteles 15 nap alatt megfizetni.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek összeg7 (ö7) forint, a II. rendű felperesnek összeg8 (ö8) forint, a III. rendű felperesnek összeg9 (ö9) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az államnak külön felhívásra egyetemlegesen összeg10 (ö10) forint feljegyzett fellebbezési illetéket, egyebekben a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú eljárás során keresetében az I. rendű felperes összeg11 forintnak és ezen összeg 1998. november 5-től számított törvényes kamata, valamint további összeg12 forintnak; a II. rendű felperes összeg13 forintnak és ezen összeg 1998. június 23-tól számított törvényes kamata, valamint további összeg14 forintnak; a III. rendű felperes összeg15 forintnak és ezen összeg 1998. június 23-tól számított törvényes kamata, valamint összeg16 forintnak a megítélését kérte azzal, hogy a perben érintett brókercég felszámolási eljárásában a javukra átadott összegeket az alperes - marasztalása esetén - a kamatokkal növelt alapösszegbe jogosult beszámítani. Ez az I. rendű felperes vonatkozásában összeg17 forintot, a II. rendű felperes

vonatkozásában összeg 18 forintot, a III. rendű felperes vonatkozásában összeg 19 forintot jelent. Előterjesztették a felperesek perköltség-igényüket is, melyet az I. rendű felperes összeg 20 forint + áfa, a II. rendű felperes összeg 21 forint + áfa, a III. rendű felperes pedig összeg 22 forint + áfa összegben jelölt meg.

A felperesek keresetüket két jogcímen is előterjesztették: elsődlegesen a Ptk. 348. § (1) bekezdése és az 1996. évi CXI törvény (Épt.) 141. § (1) bekezdése, másodlagosan a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján igényelték követelésük megítélését.

Keresetük ténybeli alapjaként előadták, hogy 1996-tól rendszeresen részvényvásárlási megbízásokat adtak a perben érintett bróker cégnek, melynél 1998 márciusában az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet vizsgálatot hajtott végre. Ennek során súlyos szabálytalanságokat állapítottak meg, ennek ellenére az ÁPTF nem függesztette fel a befektetői tevékenységet, az Épt. 123. § (1) bekezdés c) és f) pontjában írt ellenőrzési és intézkedési kötelezettségét elmulasztotta, ami a befektetők, s így a felperesek károsodásához vezetett. A felperesek előadták: 1998. június 22-én transzferálási kérelmet terjesztettek elő valamennyi értékpapírjukra nézve a bróker cégnél, melyet az ott dolgozó személyek átvettek, annak megtörténtét aláírásukkal elismerték. Az átvétel azonban pénztárazás után fejeződött be, és így a transzferdíj befizetésére csak június 24-én került sor. Időközben az ÁPTF részlegesen, majd egészében függesztette a bróker cég befektetői szolgáltatói tevékenységét, majd úgy határozott, hogy az általa kirendelt felügyeleti biztosnak az 1998. június 24-e előtt benyújtott transzferkérelmeket kell először teljesítenie. Jóllehet a felügyeleti biztos cégjegyzési joggal történő felruházására csak 1998. július 17-én került sor, ténylegesen azonban már június 23-ától kezdve a kirendelt biztos irányította a bróker cég tevékenységét. Az ÁPTF 1998. augusztus 28-án egy közleményt bocsátott ki, melyre tekintettel a felperesek transzferálási kérelme csak 30 %-ban került teljesítésre. Ennek oka, hogy az alperes jogelődje olyan eljárási rendet léptetett életbe, miszerint csak az a transzferkérelem minősül 1998. június 24-e előttinek, melynek pénzügyi teljesítése még e dátum előtt megtörtént. A felperesi pénzügyi teljesítésre 1998. június 24-én került sor, így nem teljes körűen, hanem az arányosításnak megfelelően, a rendelkezésre álló fedezet mértéke alapján került kérelmük kielégítésre. Felpereseknek így a kára az át nem utalt részvények és az 1997. évi osztalékok együttes összege, csökkentve a Befektető-védelmi Alap által teljesített kártalanítások összegével.

A Sz.-i Városi Bíróságon az érintett bróker cég ellen a felperesek pereket indítottak, ezekben a felperesek által megjelölt kereseti követelés vonatkozásában marasztaló határozatok születtek. A jogerős döntések alapján a felügyeleti biztos ígéretet tett arra, hogy a rendelkezésre álló összegből a határozatok teljesítésre kerülnek. Valójában pusztán időhúzásnak szánta ezt, később ugyanis a ténylegesen rendelkezésre álló összegből nagyarányú és indokolatlan kifizetéseket teljesített jogi képviselő és könyvelés címén, másrésztől nem intézkedett a bróker céget megillető jelentős összegek behajtása iránt. Ennek eredménye lett, hogy a X. Megyei Bíróság jogerős végzésével a bróker cég felszámolását rendelte el. Még ezt megelőzően azonban a felperesek ismételten az alperesi jogelődhez fordultak kérve, hogy utasítsa a felügyeleti biztost a jogerős ítéletek alapján történő teljesítésre. 2000. március 2-án

az elnöki főtanácsadó fogatosította is meghallgatásukat és ígéretet tett arra, hogy utasítja a felügyeleti biztost a teljesítésre, amennyiben az ítéletek hiteles kiadmányait a jogtanácsosa részére megküldik. Ennek eleget tettek a felperesek, teljesítésre azonban nem került sor.

A felperesek előadták, hogy a D. A. felügyeleti biztos által aláírt és az 1998. évre vonatkozó befektetési állomány-kimutatás szerint a kereset tárgyát képező részvények 1998. július 17-én megvoltak, erre figyelemmel tudtak előterjeszteni transzferkérelmet is. Az alperes jogellenes magatartása a felügyeleti biztos eljárásában lelhető fel, amikor nem engedélyezte a szabályosan előterjesztett transzferkérelm teljesítését: a Ptk. szerint a letét kiszolgáltatására irányuló kérelmeknek nem adott helyt annak ellenére, hogy a transzferkérelm 1998. június 22-én előterjesztésre került, 1998. június 24-én pedig a transzferdíjakat is befizették. A kérelm esetleges vissza dátumozását az alperesnek kellene bizonyítania, ugyanakkor a transzferdíj befizetése időpontjának a felperesek szerint nincs is jelentősége. A transzferálást egyébként 1998. november 4-e előtt kellett volna teljesíteni, de a felügyeleti biztos indokolatlanul különbséget tett az egyes kérelmek között, és utóbb postán érkezett transzferkérelmeket is teljesített. A felperesek álláspontja szerint, ha egyáltalán nem fizettek volna transzferdíjat, akkor is köteles lett volna a felügyeleti biztos intézkedni, legfeljebb a díjnak megfelelő összeget biztosítékként visszatarthatta volna. A transzferkérelm idején sok ezer forintjuk volt a brókercégnél, tehát még az sem merülhet fel, hogy nem volt fedezetük. Ez a jogellenesség 1998. június 23-tól 1998. augusztus 28-ig fennállt, amikor is az alperes új eljárási rendet léptett életbe. Az új szabályozás már közhatalmi jellegű tevékenység, e körben az alperes a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján felelős.

Hivatkoztak a felperesek arra is, hogy a felügyeleti biztos nem az általa képviselt cég vezető tisztségviselője, köztük társasági jogviszony nem jön létre; ő a kirendelő ÁTPF alkalmazottja, s ekként károkozásáért munkáltatója felelős. Káruk a Sz.-i Városi Bíróság jogerős határozataiban megállapított összeg többszöröse, hiszen a hiányzó részvények értéke az óta is emelkedett. Az ún. előreláthatósági elvre figyelemmel azonban az eljárás egyszerűsítése miatt csak a jogerős határozatokban megítélt összegeket (a tőkét, a kamatot és a perköltséget) kéri e perben.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte és perköltséget igényelt. Egrészt arra hivatkozott, hogy a cégjegyzési joggal felruházott felügyeleti biztos a cég vezető tisztségviselője jogkörében járt el, ennél fogva az Épt. 3. § (2) bekezdés 51. és 52/a) pontja, valamint a Gt. 29. § (3) bekezdése alapján az általa e jogkörben eljárva harmadik személynek okozott kárért a társaság tartozik felelősséggel. Másrészt előadta: a felügyeleti biztosok munkáját rendkívüli módon megnehezítette a brókercégnél tapasztalt kaotikus állapot, amit a könyvvizsgálói jelentés is alátámaszt. Az alperes által emiatt meghozott három határozat megszületésekor, illetve az utána levő időszakban is a felügyeleti biztos számára a Felügyelet által előírt feladat az ügyfél-követelési állomány megállapítása volt, illetve az eszközök kimutatását kellett elvégezni. Ez lényegében 1998 októberében fejeződött be, de főbb vonalaiban már szeptember elején kész volt, s így 1998. szeptember 2-án meg lehetett indítani az ügyféltranszfereket. A felperesek transzferkérelmét az I. rendű felperes

1998. június 22-én személyesen adta be írásban, de a transzfer díjat csak június 24-én fizette be. Ez az 1998. június 23-án kirendelt felügyeleti biztos számára kétséges volt, tekintettel a brókercégnél alkalmazott biankó transzferkérelmekre, melyre figyelemmel nem volt kizárható a vissza dátumozás lehetősége. Az elmentmondás tisztázása a bíróság hatáskörébe tartozott, az e tárgyban született ítélet pedig csak 1999 decemberében emelkedett jogerőre; a bróker cég ügyfelei követeléseinek befagyását megállapító 1998. november 4-i határozat meghozatalát követően. Ebben a helyzetben a felügyeleti biztos a felügyelt cég egyetlen ügyfelével sem tehetett kivételt, ugyanis csak a többi ügyfél kárára elégíthetett volna ki bármely ügyfelet. Úgy ítélte meg ezért, hogy a jogerős ítélet alapján történő kifizetés is sértené a felszámolási helyzetbe került bróker cég többi ügyfelének, hitelezőinek az érdekét. Ha ezen álláspontja téves is lenne, a jogi kérdésben való tévedés önmagában nem szolgálhat kártérítési felelősség alapjául.

A felperesek letéti szerződés alapján érvényesítenek igényt, ezért bizonyítandó, hogy a felpereseknek voltak letétbe helyezett részvényeik, és az is, hogy ezek a letéteményesnél 1998. július 17-én megvoltak. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy a felpereseket megillető letét sem elkülönítetten, sem pedig az összes ügyfelet illető értékpapírok között nem volt fellelhető, így a károsodás már azzal beállt, hogy az értékpapírok eltűntek. Az alperes pedig csak akkor tudta volna jogellenesen megakadályozni a szerződéses kötelezettségek teljesítését, ha a kötelezett egyébként arra képes és kész; erről pedig a perbeli esetben nincs szó. Korábban bekövetkezett kárt nem okozhatott az alperes eljárása. Előadta ugyanakkor, hogy amennyiben június 23-án a felperesek befizetik a transzferdíjat, akkor 100%-ban megkapták volna követelésüket.

Az alperes hivatkozott arra is, hogy az Épt. 141. §-a az alperes esetleges felelősségéről nem is rendelkezik, az a felügyeleti biztos munkajogi megközelítésű felelősségét rögzíti.

A másodlagos jogcímen előterjesztett kereset vonatkozásában előadta: közhatalmi eljárása fogalmilag nem ütközhet a polgári jog szabályaiba, az alperesi hatósági tevékenység ugyanis nem terjed ki a Ptk. alkalmazására. Az 1996. évi XCIV. törvény 2. § (4) bekezdésének feltételei sem állnak fenn. Intézkedésének oka egy már kialakult helyzet volt, vagyis a tőle függetlenül bekövetkezett károkért a Felügyelet nem felelhet.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek összeg23 forintot és ennek 1998. november 5. napjától, a II. rendű felperesnek összeg24 forintot és ennek 1998. július 17. napjától, a III. rendű felperesnek összeg25 forintot és ennek 1998. július 17. napjától 2001. december 31-ig évi 20%, 2002. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig évi 11%, 2005. január 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Az alperes az ítélet szerint a kamatokkal növelt marasztalási összegbe jogosult beszámítani az I. rendű felperes vonatkozásában összeg26 forintot, a II. rendű felperes vonatkozásában összeg27 forintot, a III. rendű felperes vonatkozásában pedig összeg28 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az al-

perest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek összeg29 forint, a II. rendű felperesnek összeg30 forint, a III. rendű felperesnek pedig összeg31 forint perköltséget. A le nem rótt kereseti illetéket az ítélet szerint az állam viseli.

Az ítélet jogi indokolása szerint a felperesek által hivatkozott BH. 2005.256. számú eseti döntésre is figyelemmel a bíróság osztotta a Ptk. 348. §-ra alapított kereseti okfejtést. A felügyeleti biztos az alperes alkalmazottja volt, aki a perbeli esetben nem hatósági jogkört, hanem a vezető állású személy feladatkörét gyakorolta. Ennek ellátása során amennyiben jogellenesen kárt okoz, az Épt. 141. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 348. §-a szerint felel az alperes. Adott esetben a felügyeleti biztos gazdálkodási, működési kérdésben döntött, amely a gazdálkodás rendes menetében a vezető tisztségviselő jogköre lett volna. A felügyeleti biztost ennek a jogkörnek a gyakorlására az alperes kirendelő határozata jogosította fel, de ez nem hozott létre társasági jogviszonyt közte és a társaság között. Ezáltal a felügyeleti biztos nem lett vezető tisztségviselő és nem szűnt meg alkalmazotti jogviszonya. Ezek után az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felügyeleti biztos tanúsított-e olyan jogellenes magatartást, mellyel a felpereseknek kárt okozott. E körben leszögezte, hogy a felügyeleti biztos 1998. július 17. napjától rendelkezett cégjegyzési joggal, tehát csak ezen időpont után került abba a helyzetbe, hogy önállóan járhatott el a bróker cég képviselőjeként. Ezt megelőzően a felügyeleti biztos felelőssége a transzferkérelmek nem teljesítése miatt szóba sem kerülhet. A felperesek ugyanakkor bizonyították, hogy 1998. augusztus 13-án több transzferkérelem is teljesítésre került, ezért nem alapos a társaságnál fennálló kaotikus állapotokra való hivatkozás az alperes részéről, illetve az arra történt utalás, hogy emiatt nem kerülhetett sor transzferkérelmek teljesítésére. A felügyeleti biztosnak tehát 1998. július 17-én teljesítenie kellett volna a transzferkérelmeket, ekkor még nem volt hatályban az 1998. augusztus 28-i eljárási rend sem. A felperesek kára tehát 1998. július 17-én következett be. Az összegszerűség körében a bíróság arra utalt, hogy a felügyeleti biztos a bróker cég elleni perben elismerte az I. rendű felperes által kimunkált követelést a részvények darabszáma, a közölt árfolyam és az osztalék vonatkozásában, a II-III. rendű felperesek által indított perben pedig a hasonló módon kimunkált összegre nem is nyilatkozott, így a felperesek a jogerős határozatokkal bizonyították káruk összegszerűségét.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes 1998. július 17-étől késedelemben volt, ezért a felperesek ezen időtől tarthatnak igényt jogszerűen késedelmi kamatra. A megelőző időszakra előterjesztett II-III. rendű felperesi kamatigény nem alapos, míg az I. rendű felperes 1998. november 5-től kezdve terjesztette igényét elő, ezért a bíróság a Pp. 215. § szerint ez időtől határozta meg az I. rendű felperest megillető késedelmi kamatot. Rögzítette továbbá, hogy a kereseti kérelemnek megfelelően jogosította fel az alperest arra, hogy a felszámolást befejező bírósági határozatban a bróker cég készpénzvagyonából a felpereseknek hitelezői igények fedezeteként átadott összegeket a kamatokkal növelt alapösszegbe legyen jogosult beszámítani.

Az elsőfokú bíróság a felügyeleti biztosnak a felperesek által 1.) - 5.) pontban felsorolt jogellenesnek tartott magatartásával kapcsolatban megállapította, hogy e magatartások nem közvetlenül vezettek a kár bekövetkeztéhez.

A Ptk. 349. §-ra alapított másodlagos jogcím vonatkozásában, továbbá a bíróság nem osztotta azt a felperesi álláspontot, miszerint az alperes nem tett eleget az Épt-ben foglalt intézkedő tevékenységének. Az alperes a tényállásban is rögzített intézkedésekkel maradéktalanul eleget tett kötelezettségének, e körben nincs jogellenes magatartása. A bíróság ugyanakkor osztotta az 1998. augusztus 28-i eljárási rend jogellenességére vonatkozó felperesi álláspontot. Ez az intézkedés a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenység volt. Nincs ugyanakkor olyan jogszabályi rendelkezés, amely visszamenőleges hatállyal kizárta volna a felperesek transzferkérelmének teljesítését.

A kifejtett indokokra figyelemmel az elsőfokú bíróság a II-III. rendű felpereseket illető késedelmi kamat kezdő időpontja kivételével a kereset szerint marasztalta az alperest.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezéssel, a felperesek pedig csatlakozó fellebbezéssel éltek.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását akként kérte, hogy az Ítéltábla elsődlegesen a keresetet, mint megalapozatlant utasítsa el. Másodlagos kérelme az volt, hogy az alperes helytállási kötelezettsége mértékét az Ítéltábla mérsékelje, illetve a felperesek és az alperes között alkalmazzon kármegosztást. Bejelentette perköltség-igényét is.

Álláspontja szerint a perbeli esetben nincs olyan közjogi jellegű jogellenes tevékenység vagy mulasztás, amely a felperesek kárával közvetlen okságban állna, polgári jogi kapcsolatban pedig a peres felek nem álltak egymással. Az ítélet alapvetően téves kiindulási pontja, hogy a felperesek igényét akként bírálta el, mintha a felügyelt intézmény által kötött letéti szerződés teljesítéséért az alperes felelne pusztán azért, mert a brókercéggel szemben az egyik legsúlyosabb közigazgatási-felügyeleti intézkedést kényszerült alkalmazni. Az eset összes körülményeiből azonban ma már megállapítható, hogy a letétek visszaadási kötelezettségének a brókercég valamilyen irányában már 1998 tavaszán sem tudott volna eleget tenni, ennek oka pedig az alperestől teljesen függetlenül az, hogy a cégnél letétbe helyezett értékpapírok nem voltak meg. A letétek részleges elveszésének, a letéti szerződések lehetetlenülésének egyenes közjogi következménye, hogy a brókercéggel szemben fennálló követelések befagytak. A károkozás közvetlensége hiányában az alperes kártérítési felelősségét az alperesre vonatkozó speciális jogi normák értelmében megállapítani nem lehet. Az alperes egyébként sem letéteményes, a felperesekkel letéti szerződést nem kötött, így közjogi intézkedése a Ptk. szabályaiba fogalmilag nem ütközhet. Az alperesnek a befektetők összessége érdekeit kell védenie, ezért került sor arra, hogy az 1998. június 24-e - tehát az alperesi csődhelyettesítő intézkedés hatályosulása - előtt előterjesztett transzferkérelmeket teljesítették, a 24-én, illetve azt követően előterjesztetteket csak részben. Annak megállapítására, hogy az adott transzferkérelmet mikor terjesztették elő - a kérelmek iktatásának hiányában -

a biztos időpont a transzferdíj bevételezésének időpontja volt, ez pedig a felperesek esetében 1998. június 24-ét nem előzte meg. Összességében tehát megállapítható, hogy az alperes köztisztviselője úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában - egy, az együttes befektetői érdekek védelmére létrehozott közigazgatási hatóságtól - elvárható.

Az ítélet tévesen rögzíti azt is, hogy a felügyeleti biztosnak legkésőbb 1998. július 17-én teljesítenie kellett volna a felperesek transzferkérelmét. A brókercégnél ugyanis kaotikus állapotok voltak, magát az alperesi intézkedést az indokolta, hogy a brókercég nem volt képes eleget tenni kötelezettségeinek. Ez már július közepén megállapított tény volt, vagyis nem az augusztus 28-i eljárási rend okozta a 30%-os kielégítést, hanem az, hogy a 100%-os fedezet hiányzott. Egyébként tényként szögezhető le, hogy amennyiben a felperesek a transzferdíjat 1998. június 24-ét megelőzően megfizették volna, úgy teljes értékpapír-csomagjukat megkapták volna. Június 22-én már széles körben köztudomású volt a brókercég válsághelyzete, ehhez képest életszerűtlen, hogy a transzferdíjat a felperesek miatt csak a kérelem keltezését követő kettő, illetve három nappal később fizették be a letéteményes pénztárába. Mindezek folytán a felperesek közreható magatartása akkor is megállapítható, ha egyébként káruk valóban az alperes okozta volna közvetlen jogellenes és felróható magatartásával. Ebből folyóan a kárnak legalább egy részét a felperesek viselni tartoznak.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítélete rendelkező részének a helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján. Egyben csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő, amely kizárólag az indokolást érintette. Az indokolás megváltoztatását akként kérték, hogy az ítéltábla állapítsa meg:

- a) a felperesek 1998. június 22-én joghatályos transzferkérelmet terjesztettek elő a letétben levő részvényeik kiadására,
- b) az alperes nem tett eleget az Épt-ben foglalt kötelezettségének, hogy megakadályozza a brókercég ügyfeleinek, köztük a felpereseknek a károsodását.

A felperesek bejelentették perköltség-igényüket is.

A felperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság a kár létrejöttét az okiratok alapján helyesen állapította meg. A felügyeleti biztos jogellenes magatartása ugyanakkor abban áll, hogy az 1998. június 22. napján előterjesztett, a brókercég által ellenőrzött és szabályosan átvett transzferkérelmeket többszöri szóbeli és írásbeli kérés ellenére nem teljesítette. A felperesek szerint helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a felügyeleti biztos ezen jogellenes magatartása legalább 1998. augusztus 28-ig fennállt. Jogellenes az is, hogy a biztosok nem a perben csatolt közlemény szerint jártak el, ez ugyanis az alperes által hivatkozott eljárási rendet nem tartalmazza. Ehhez képest a transzferdíj késedelmes befizetésének semmiféle jogi relevanciája nem lehet. A felperesi álláspont szerint az alkalmazotti károkozás körében a biztosok 1998. augusztus 28-ig terjedő magatartását kell vizsgálni, vagyis azt, hogy miért nem tettek eleget a letétbe helyezett részvények kiadásának, transzferálásának. A jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés abból adódik, hogy a biztosok jogellenes magatartásukkal önhatalmúlag nem teljesí-

tették a kérelmeket, 1998. november 4-én pedig az alperes megállapította a követelések befagyását, majd a bróker cég felszámolására is sor került. Nyilvánvaló, hogy amennyiben a felügyeleti biztos jogszabályszerűen jár el, nem keletkezik a perben igazolt felperesi kár. A felperesek fenntartották a Ptk. 349. §-ára alapított keresetüket is utalva arra, hogy a keresetlevél harmadik oldalán felhívott mindhárom pontot teljes egészében fenntartják. Kirívóan jogellenesnek tekintik a kizárólagosan az ő igényük kizárására létrehozott eljárási rendet és azt is, hogy az alperes nem tett eleget az Épt-ben foglalt intézkedő tevékenységének. Az államigazgatási szervező-intézkedő tevékenység elmulasztása közvetlenül hozzájárult a felperesek és az egyéb befektetők károsulásához. Ez utóbbiakat tehát úgy kell értelmezni, hogy maga az államigazgatási szerv került a jogellenesség talajára.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a kereseti követelés részbeni elutasítására vonatkozó rendelkezése első fokon jogerőre emelkedett, ezért ezt az Ítéltábla nem érinti (Pp. 228. § (4) bekezdés).

Az alperes fellebbezése és a felperesek csatlakozó fellebbezése alaptalan.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.

A felperesek - az alperes által kétségbe nem vont előadásuk szerint - a bróker cég elleni perekben hozott jogerős ítélet és jogerős bírósági meghagyások alapján végrehajtási eljárást kezdeményeztek, illetve ezt megelőzően inkasszót érvényesítettek, ezek azonban eredményre nem vezettek. A végrehajtási eljárás végül 2000. évben a bróker céggel szembeni felszámolási eljárásra tekintettel szűnt meg a Csődtörvény rendelkezései folytán.

Az alperes felügyeleti biztosaként eljáró D. A.-nak a Sz.-i Városi Bíróság előtt folyt és az I. rendű felperes által a bróker cég ellen indított perben az 1999. október 13-án megtartott tárgyaláson tett tanúvallomása szerint a Bróker Rt. vagyonában létezett egy olyan elkülönített rész, amely az ún. peresített ügyek fedezetére szolgált. Ez alatt azokat a követeléseket értette, amelyek jogerősen bírósági úton megítélésre kerültek, illetőleg kerülhettek. A felperes felemelt keresetével összehasonlítható nagyságrendű összeg még a tárgyalás napján is a bróker cég rendelkezésére állt.

A Fővárosi Ítéltábla utal még arra, hogy az elsőfokú bíróság a keresetet hiányosan rögzítette: a felperesek a 10. számú beadványuk szerint ugyanis a Sz.-i Városi Bíróság által jogerősen megítélt valamennyi összeget (tőke, kamat, perköltség) mint kárt jelölték meg. Ehhez képest a kereset kiterjedt az elsőfokú ítéletben hivatkozottakhoz képest az I. rendű felperes vonatkozásában további összeg³² forintra, a II. rendű felperes vonatkozásában további összeg³³ forintra a III. rendű felperes vonatkozásában további összeg³⁴ forintra, mint jogerősen megítélt perköltségre is. Ezen túl szükséges kiemelni, hogy a kereset mind a jogi, mind a ténybeli alap tekintetében vagylagos volt. Elsődlegesen azt a felperesek az 1996. évi CXI. törvény (Épt.) 141. § (1) bekezdésére és az azon keresztül alkalmazandó Ptk. 348. §-ára alapították, másodlagosan az alperesi kárfelelősség megállapítását a Ptk. 349. § (1) bekezdésére figyelemmel kérték. Ez utóbbi kapcsán lenne irányadó az Állami Pénz- és Tőkepiaci

Felügyeletről szóló 1996. évi CXIV. törvény 4. § (4) bekezdése is. A kereseti kérelmek vagylagossága folytán a bíróságnak először az elsődleges jogalapon kellett vizsgálnia a keresetet, ennek megalapozottsága esetén a döntésnek a másodlagosan hivatkozott jogalapra már nem is kellett kiterjednie.

A felperesek továbbá a másodfokú eljárásban - az Ítéltábla keresetpontosításra felhívó végzésére utalással - keresetüket a Pp. 247. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint megengedett módon megváltoztatták. A brókercég elleni bírósági eljárásokban jogerősen megítélt tőkét és kamatot igényelték, illetve a kamat vonatkozásában a keresetet leszállították: egyrészt a kamat mértéke (20% helyett változó kamatmértékre), másrészt a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében (mindegyik felperesnél ezt egységesen 1998. november 5-ében jelölték meg). Az ítéltáblának tehát ez utóbbi leszállított keresetről kellett döntenie.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel érintett érdemi döntésével - a leszállított kereseten belül - egyetértett, csupán a kártérítési követelésként megjelölt lejárt kamatot számszerűsítve, az eredetileg is tőkeként szereplő összeggel együtt ítélte meg, egyben az elsőfokú bíróság által „beszámítani” engedett összegeket elszámolta, mivel adott esetben a Ptk. 296. § (1) bekezdése szerinti beszámítás feltételei nem állnak fenn.

Az elsőfokú bíróság döntésének indokait azonban pontosítani szükséges.

Adott esetben az a speciális helyzet állt elő, hogy a felperesek kárának megtérítésére bíróság már jogerősen kötelezte a befektetési szolgáltatással foglalkozó gazdasági társaságot, melynek képviseletében az alperesi felügyeleti biztos járt el. Az e perekben megállapított, a kártérítés alapjául szolgáló jogellenes magatartás (szerződésszegés) a brókercégnek volt betudható.

Jelen ügyben az alperesi felelősség nem ugyanezért a magatartásért jön szóba, hanem amiatt, hogy a felperesek a jogerősen megítélt kártérítéshez részben nem jutottak hozzá, a brókercéget ugyanis időközben felszámolták, a felszámolási eljárásra figyelemmel a végrehajtási eljárást megszüntették, s így a gazdasági társasággal szemben már nincs lehetőség az igény érvényesítésére. A jogerős bírósági határozatokkal megítélt összeg tehát nem térült meg, melynek oka, hogy a brókercég működése idején az erre kompetenciával rendelkező felügyeleti biztos a többi befektető érdekeinek védelmére hivatkozva azt nem teljesítette. A felügyeleti biztos vonatkozásában tehát ez utóbbi volt a jogellenes magatartás, hiszen a jogerős ítéletet mérlegelés nélkül köteles lett volna teljesíteni. A teljesítésre képes is lett volna, hiszen a tényállás-kiegészítésből kitűnően 1999-ben e célra volt elkülönített fedezet, a felperesek követelésének megfelelő nagyságrendű összeg a brókercég rendelkezésére állt (D. A. tanúvallomása).

Az Épt. 141. § (1) bekezdése szerint a felügyeleti biztos az e minőségében okozott kárért, ha a Felügyelettel munkaviszonyban áll a Ptk. 348. §-a szerint, ha pedig megbízási jogviszonyban áll a Ptk. 350. §-a szerint felel. Nem vitás előadás szerint a jogellenesen kárt okozó felügyeleti biztos az alperesi jogelőd alkalmazásában állt, ezért a Ptk. 348. §-a alkalmazandó. Eszerint ha alkalmazott a munkaviszonyával össze-

függésben harmadik személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős.

E §-ok és a fenti jogi indokok alapján kell az alperesnek helytállnia munkavállalója helyett, és nem azért, mert a Bróker Rt. szerződésszegéséért a cég és az alperes felelőssége egyetemleges lenne.

Megjegyzi az Ítéltábla, hogy a bróker cég képviselőjében eljáró felügyeleti biztos a vezető tisztségviselő feladatainak ellátása esetén sem lesz vezető tisztségviselő, ezért az alperes által felhívott 1997. évi CXLIV. törvény 29. § (3) bekezdése, de e § (1) bekezdése, továbbá a korábban hatályos Gt., az 1988. évi VI. törvény 32. § (1) bekezdése sem lehet irányadó, hiszen ezekhez képest az Épt. 141. § (1) bekezdése speciális rendelkezést tartalmaz.

Az alperes a felperesek által megjelölt kár összegszerűségét nem vitatta, ezért az Ítéltábla mind a jogalap, mind az összegszerűség körében - a leszállított kereset korlátai között - a felperesek igényét megalapozottnak találta. A Ptk. 301. §-án alapuló kamatról a fellebbezési szakban megváltoztatott kereset alapján rendelkezett.

A kereset másodlagos jogalapjának vizsgálatára nem volt szükség az elsődleges jogalap fennállására tekintettel, ezért az Ítéltábla a Ptk. 349. § (1) bekezdés alkalmazásával kapcsolatos elsőfokú ítéleti indokolást mellőzi.

A fenti módosított indokokra figyelemmel a csatlakozó fellebbezésben elfogadni kért indokolás irreleváns, annak helyt adni nem lehetett.

Az Ítéltábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az érdemi döntést fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles a másodfokú perköltség viselésére, melynek összegét az Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése szerint határozta meg.

A felperesek eredménytelen csatlakozó fellebbezésükre tekintettel a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 48. §-a szerinti összegben a fellebbezési illetéket megfizetni. Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2008. január

a tanács elnöke sk.

előadó bíró sk.

bíró sk.